वरसःसृता मधुकरी मैत्री शिवा माधवी । बाला शार्ङ्गरवी कला कलरवा माला विशाला जया मालेति श्रुतयः पुराणकविभिर्वर्णिताः" । "अतिस्थाने स्वरान् वक्तु नाहं ब्रह्माऽपि तत्त्वतः । जले च सुतरां मार्गो मीनानां नोपलक्ष्यते । गगने पक्षिणां यद्वत् तद्वत् स्वरगता श्रुतिः । अनिर्वाच्या प्रोक्ता तथाऽद्या च कलामता । यथा तैलगतं सर्पिर्यथा काष्ठगतोऽनलः । ज्ञायतेऽस्मोपदेशेन तथा स्वरगता श्रुतिः । वीणादिस्तु श्रुतिर्ज्ञानं स्वरज्ञानं तु वंशजम् संगीतदा० । संगीतरत्नाकरे न षड्जादिभेदे अन्यविधाः श्रुतय उक्ता यथा "तीव्रा कुमुदती मन्दा छन्दोवत्यस्तु षड्जगाः । दयावती रञ्जनी च रतिका रक्षभे स्थिता । रौद्री क्रोधा च वज्रिका च प्रसारिणी । प्रीतिश्च मार्जनीत्येताः श्रुतयो मध्यमाश्रिताः । क्षितिरक्ता च सन्दीपिन्यालापी चैव पञ्चमे । मदन्ती रोहिणी रम्येत्येता धैवतसञ्ज्ञकाः । उग्रा च क्षोभिणीति हे निषादे वसतः श्रुतीः" ।

श्रुतिकट पुंस्त्री० श्रुतिं कर्णं कटति कट–अच् । १कर्णे तस्य गुप्तकर्णत्वात् तथात्वम् स्त्रियां ङीष् । २प्राचस्त्रोते ३पापशोधने च पु० मेदिः ।

श्रुतिकटु पु० श्रुतौ श्रवणे कटुः कठोरः । अलङ्कारोक्ते कठोरशब्दविशेषरूपे १काव्यदोषभेदे २कठोरशब्दे च ।

श्रुतिजीविका स्त्री श्रुतिं जीवयति मूलतयाऽनुसरति जीव–ण्वुल् । स्मृतिशास्त्रे शब्दर० ।

श्रुतिधर त्रि० श्रुत्या श्रवणमात्रेण धरति धारयति धृ–अच् । श्रवणमात्रेण धारणायुक्ते ।

श्रुतिमूल न० श्रुतिरेव मूलं धर्मप्रामाण्ये कारणम् । १वेदरूपे धर्मबोधनप्रमाणे ६त० । २ब्रह्मादौ वेदशास्त्रबोधिते धर्मादौ च ६तत् । ३वर्णमूले ।

श्रुतिवर्जित त्रि० श्रुत्या वेदाध्ययनेन कर्णेन्द्रियेण वा वर्जितः १वेदपाठहीने २बधिरे च शब्दा० ।

श्रुतिवेध पु० श्रुतेः कर्णस्य वेधो यत्र । कर्णवेधाख्ये संस्कारभेदे कर्णवेधशब्दे १७१० पृ० दृश्यम् ।

श्रुतिस्फोटा स्त्री श्रवणेन्द्रिये स्फोटो यस्याः । कर्णस्फोटायां राजनि० ।

श्रुत्यनुप्रास पु० श्रूयते इति श्रुतिः शब्दस्तस्यानुप्रासः । अलङ्कारोक्ते शब्दालङ्कारभेदे अनुप्रासशब्दे १७८पृ० दृश्यम् ।

श्रुत्युक्त त्रि० श्रुतौ वेदे उक्त उपदिष्टः । वेदविहिते धर्मादौ । श्रुव इ०–श्रूयते क्त । १याने अटा० श्रुतिविहितत्वात् तस्य तथात्वम्

श्रु(स्रु)वा स्त्री श्रु(स्रु) व । यज्ञपात्रभेदे राजनि० । वाला० औ० । १।२।२८ अयं टलाद्यादितया पुंस्त्वेन बोध्यः "अरत्निमात्रः स्रुवोऽङ्गुष्ठपर्वहस्तपुष्करः" सू० । "अरत्निः प्रमाणमात्रावरत्निमात्रः स्रुवोऽरत्निप्रमाणो भवति अङ्गुष्ठपर्वणो हस्तमङ्गुष्ठपर्वहस्तम् अङ्गुष्ठपर्वहस्तं पुष्करं तच्च यस्यासावङ्गुष्ठपर्वहस्तपुष्करः पर्वशब्दः सन्धिवाची सन्धिर्पन्थिः तद्वत्तम् "अङ्गुष्ठाङ्गुलिमानं तु यत्र यत्रोपदिश्यते । तत्र तत्र हस्तपर्व सन्धिभिर्विद्धि बुधः" । अतोऽङ्गुष्ठस्य हस्तपर्वसन्धिप्रमाणं चतुरस्रं कृत्वा तदेव मण्डलं चतुरस्रं चिकीर्षितस्रुवाग्रे हस्तं विधाय तत्प्रमाणं स्रुवस्य पुष्करं नासिकावत् स्यात् स्यात्" कर्क० । कर्णप्रदीपे वाला० "खादिरो वाग्र पालाशो वितस्तिस्तु स्रुवः स्मृतः । स्रुग्वाङ्गुष्ठमात्रा विप्रेवा हस्तस्तु प्राग्रहस्तयोः । स्रुवाग्रे प्राग्रवत् स्यात् स्रुक्पुष्करमण्डलम्" । [हस्ते राजनि० ।

श्रु(स्रु)वाहस्त पु० श्रु(स्रु)-वाग्रो हस्तः । (वँदरि) विकृत-

श्रेढी स्त्री श्रेण्यै राशीकरणाय ढौकते ढौक–क पृषो० गौरा० ङीष् । भिन्नजातीयद्रव्याणां भिन्नकरणाय कीला० चक्रे गणनाक्रमभेदे ।

श्रेढीव्यवहार पु० श्रेढ्या व्यवहारः । श्रेढीगणनार्थे कीलावस्तुके उपायभेदे । [अमरः ।

श्रेणि(णी) स्त्री श्रि–णि वा ङीप् । विच्छेदरहितायां पङ्क्तौ

श्रेयस् न० अतिशयेन प्रशस्यम् इयसु आदेशः । १धर्मे २मोक्षे अमरः । ३सुखे न०प्रकृतिप्रत्यये त्रि० मेदि० स्त्रियां ङीप् । सा च ५हरीतक्यां ६पाठायां ७गजपिप्पल्याम् अमरः टराजान्यां विश्वः । ८सुखयुक्ते त्रि० अमरः ।

श्रेष्ठ पु० अतिशयेन प्रशस्यः इयसु आदेशः । १कुबेरे २रूपे ३विष्णौ शब्दर० ४विष्णौ विष्णुस० ५गोदुग्धे न० त्रिका० ६अत्यन्तप्रशस्ते त्रि० अमरः । ७अश्वत्थपिप्पल्यां स्त्री ८मेदायाञ्च राजनि० ।

श्रेष्ठवाट पु० श्रेष्ठं वाटमस्य । शाकवृक्षे (शेगुण) राजनि० ।

श्रेष्ठाम्ल न० श्रेष्ठमम्लमस्य । इक्षुरसे राजनि० ।

श्रेष्ठिन् पु० श्रेष्ठं धनादिकमस्त्यस्य इनि । १शिल्पिवणिजां श्रेष्ठे अटा० "इ हि श्रेष्ठिसरे प्रतिवसतीति" कथाकटिकटीका । [चटादि० अण्वति ।

श्रै क्षेपे भ्वा० प० अक० अनिट् । श्रायति अश्राषीत् । विक्लृप्तौ

श्रोष संघाते भ्वा० प० अक० सेट् अदित् चक्रि श्रौ सुखः । श्रोषति अश्रोषीत् ।